

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

**Hermes Theologicvs, Id est Synopsis totius Theologiæ,
perspicuè, doctè, subtiliter, ac breviter discussa**

Et In octo Partes ... distincta ...

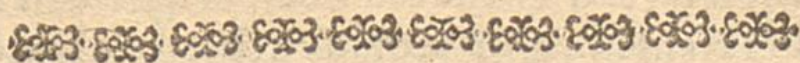
De Peccatis Et Gratia

Vindalium, 1646

Cap. X. De existentia, & natura gratiæ habitualis.

urn:nbn:de:hbz:466:1-38789

DE GRATIA. CAP. X. 255
sus ergo est, facienti quod in se est ex
gratiæ auxilio, Deum non denegare vl-
teriore gratiam.

CAPVT X.

*De existentia, & natura gratia
habitualis.*

CONCLUSIO I.

PRæter gratias actuales, de quibus
hactenus actum est, admittendum est
donum aliquod gratiæ diuinitus infu-
sum, quod post operationem in anima
nostra habitualiter remanet.) Probatur
1. ex Scriptura, quatenus ait 2. ad
Timoth. 1. & 1. Cor. 3. Spiritum san-
ctum habitare in nobis; & Ioan. 14.
Deum in nobis mansionem facere. At
Deus non potest habitare & permanere
in hominibus, nisi per donum aliquod
habitabile & permanens. Consentunt
Patres quatenus de gratia sanctificante
loquuntur, vt de pulchritudine quadam
eximia, in anima habitualiter perma-
nente.

Probatur 2. nam homo denominatur

iustus, non tantum quando actu operatur, sed etiam quando dormit, aut nihil actu agit. Ea autem denominatio non est extrinseca, sed intrinseca, & per gratiam inhaerentem, quæ proinde debet esse habitualis.

Probatum 3. nam per Baptismum iustificantur non solum adulti, sed etiam infantes: hæc autem iustificatio cum sit vera & interna, sic per gratiam veram & internam; quæ cum nequeat esse actualis, quia infantes non sunt capaces ullius motionis actualis in Deum, in habitu aliquo aut qualitate permanente consistere debet.

Quæres, an prædicta conclusio sit de fide. Respondeo 1. ante Concilium Trident. eam non fuisse de fide, quia non satis evidenter continetur in Scriptura, & aliunde à nullo unquam Pontifice, aut Concilio fuit determinata, tanquam ex fide certa neque antiqui scholastici reprobant ut hæreticam, sententiam Magistri Sententiarum affirmantis, charitatem habitualement non esse aliquid creatum & inhaerens, sed ipsam personam Spiritus sancti.

Respondeo 2. ex probabili sententia, iam post Concil. Trident. esse de fide, siquidem multa ibi traduntur quæ non

DE GRATIA. CAP. X. 257
possunt intelligi, nisi de gratia habitua-
li, ut quod sess. 6. cap. 7. legitur eos qui
iustitiam Christianam acceperunt, debe-
re eam seu primam stolam, candidam &
immaculatam conseruare: & can. 32. Iu-
stum per bona opera mereri augmentum
gratiæ, aliæque id genus, quæ etsi ex-
pressè non agant de gratia habituali, ha-
bent tamen verba æquiualentia. Accedit
quòd Catechismus eiusdem Concilij
tractatu de Baptismo declarat à Triden-
tina Synodo fuisse definitum, gratiam esse
diuinam qualitatem in anima inhæren-
tem; quod certè de actione aliqua intel-
ligi non potest.

CONCLUSIO II. (Habitus gra-
tiæ sanctificantis realiter à charitate di-
stinguitur.) Probatum 1. nam nulla appa-
ret repugnantia, quare non possit Deus
producere formam quandam sanctifi-
cantem; realiter ab habitu charitatis di-
stinctam. Ergo fatendum est id ita fa-
ctum esse, cum Concilia, & Patres ple-
rumque agant de gratia, & virtutibus in-
fusus tanquam de rebus distinctis, quan-
do docent in iustificatione infundi gra-
tiam, & virtutes, aut quid simile.

Probatum 2. nam cum gratia naturam
perficiat, ut in ordine naturæ ponimus
formam substantialem, & potentias agen-

di ab ea dependentes, ita in ordine supernaturali constituenda est forma aliqua primaria & veluti substantialis, à qua habitus operativi tanquam potentiae aliqua ratione pendeant. Illud autem munus non potest competere charitati, quia cum sit in voluntate, supponit tanquam priores habitus qui intellectum perficiunt. Ergo dicendum est dari habitum quendam gratiae distinctum à charitate, aliisque virtutibus infusis, per quem anima recipiat esse diuinum, fiatque diuinæ consors naturæ.

Dices 1. quicquid in scriptura dicitur de gratia dicitur etiam de charitate; ut quod per eam homines Filij Dei constituentur, spiritualiter regenerentur, &c. ergo gratia, & charitas non distinguuntur realiter. Respondeo 1. incertum esse, an prædicta intelligantur de charitate habituali, de qua tantum agimus? possunt enim commodè intelligi de actuali, eique tribui non ut formæ, sed ut perfectissimæ dispositioni. 2. dato quod de habituali intelligantur, dicendum esse prædicta illi competere, non præcisè ratione sui, sed quatenus cum ipsa gratia habituali inseparabiliter est connexa. Atque hæc distinctio applicari potest ad alia multa, quæ ex Patribus afferri solent.

Dices 2. Concilium Tridentinum sess. 6. cap. 7. cum dixisset, vnicam esse causam formalem nostræ iustificationis, paulò inferiùs docet nos iustificari, dum charitas diffunditur in cordibus nostris; ergo hæc est forma iustificans. Non sequitur, quia aliud est nos iustificari, dum charitas infunditur, aliud nos iustificari per charitatem, tanquam per formam sanctificantem.

Dices 3. non sunt multiplicanda entia sine necessitate: at nulla est necessitas ponendi gratiam aliquam habitualem, ab ipsa charitate distinctam; siquidem nulla est supernaturalis operatio: quæ in alias virtutes infusas commodè referri non possit. Respondeo, etsi eo titulo non sit necessaria gratia ab habitibus operatiuis distincta; alia tamen ex causa ponenda videtur, nempe vt hominem constituat in statu supernaturali, ex quadam congruitate præsupposito, ad habitus operatiuos eiusdem ordinis.

CONCLUSIO. III. Gratia habitualis ex natura sua augere potest, idque in infinitum; augetur autem de facto in hominibus per bona ipsorum opera, ac proinde possunt homines quandiu viuunt, vltiores in iustitia & sãctitate progres-

sus facere.) Prima pars probatur 1. ex Scriptura Apocalyps. 22. Qui iustus est, iustificetur adhuc, & sanctus, sanctificetur adhuc. Eccli. 18. Ne verearis vsque ad mortem iustificari, id est, in iustitia progressus facere. ex Trid. sess. 6. cap. 10. ubi dicitur, Homines iustificatos, in ipsa iustitia per Christi gratiam accepta, crescere, atque magis iustificari. 3. ratione, nam cum gratia sit qualitas quædam supernaturalis, nihil impedit quin possit intendi, est enim proprietas qualitatis posse intendi; & aliunde supernaturalitas non repugnat intensio- ni, cum actus supernaturales sine magis, & minus intensi.

Secunda pars ostenditur, quia & gratia nō potest in infinitū augeri, hoc oritur vel ex parte Dei, vel ex parte ipsius gratiæ, vel ex parte subiecti in quo recipitur: non primum, quia Deus cum sit infinitè potens, gratiam semper intendere potest: non secundum, quia gratia est quædam naturæ diuinæ participatio: hæc autem potest magis, ac magis in infinitum parti- cipari: non tertium, quia anima recipit gratiam, per potentiam obedientialem passiuam, quæ nullum habet terminum.

Dices, si gratia augeri pesser in infinitum, sequeretur dari posse gratiam ma-

iozem gratia, Christi. Respondeo, id non esse absurdum, spectata absoluta Dei potentia, & gratia Christi in ratione entis.

Tertia pars suadetur 1. nam cum Scriptura hortatur iustos vt amplius iustificentur, & in charitate crescant, satis indicat gratia augmentum fieri debere per bona ipsorum opera. 2. nam in Concilio Tridentino sess. 6. can. 24. sic statuitur, Si quis dixerit, iustitiam acceptam non conseruari, atque etiam augeri coram Deo per bona opera, sed opera ipsa fructus solummodo & signa esse iustificationis adeptæ, non autem ipsius augenda causam, anathema sit.

Vbi nota 1. de lege ordinaria gratiam non augeri, nisi iuxta proportionem meritorum; interdum tamen ex speciali priuilegio contingere, vt Deus alicui conferat augmentum gratia, superans meritum boni operis. 2. prædicta intelligenda esse de augmento gratia, quod fit extra sacramentum, & appellatur ex opere operantis; certum enim est in Sacramento conferri gratiam, & augmentum illius ex opere operato, seu supra dispositionem suscipientis.

Quarta pars ex dictis concluditur; nam cum gratia possit in infinitum augeri, eaque augeatur per bona opera, & homo

quandiu est viator possit bene, & meritorie operari, sequitur neminem adeo esse iustum, & sanctum qui vltiores in gratia, & sanctitate progressus facere non possit. Atque hoc aperte denotat Scriptura, cum hortatur quemuis iustum & sanctum indiscriminatim, vt adhuc iustificetur & sanctificetur.

CONCLUSIO IV. Gratia habitualis amitti potest, non tamen de lege ordinaria minui.) Prima pars est definita in Concil. Trid. sess. 6. canone 23. his verbis, si quis hominem semel iustificatum dixerit amplius peccare non posse, neque gratiam amittere, atque ideo eum qui labitur & peccat, nunquam vere iustificatum fuisse, &c. Anathema sit. Ratio idem ostendit, quia homo in hoc vitæ statu, etsi gratia præditus sit, non videt clarè Deum vt est summum bonum, ac proinde non ei immobiliter adhæret; sed potest ad arbitrium, aliquod bonum apparens illi antepone, & sic peccando mortaliter gratiam habitua-lem amittere.

Ne autem quis putet, gratiam sola infidelitate amitti, vt volunt hæretici, noranda est illa altera definitio eiusdem Concilij quæ habetur can. 27. in hæc verba, Si quis dixerit, nullum esse mor-

rale peccatum, nisi infidelitatis; aut nullo alio quantumuis graui, & enormi præterquam infidelitatis peccato, semel acceptam gratiam amitti, anathema sit. Et ratio est, quia quodlibet peccatum mortale grauissimè Deum offendit, cum ipsi vilissimam creaturam præferat: quare hominem amicitia diuina, adeoque gratia sanctificante indignum constituit.

Si quæras, quomodo peccatum mortale expellat gratiam. Respondeo primò, eam non impellere efficienter physicè, quia sic deberet producere formam aliquam positiuam cum gratia incompossibilem, quod non fit; quia peccatum nullam formam positiuam producere potest, præter habitum quendam vitiosum. At habitus vitiosus non habet repugnantiam cum gratia, neque eam formaliter ab anima expellit, vt patet in plerisque iustis qui prauis habitibus affecti sunt.

Respondeo 2. eam expellere moraliter seu demeritoriè, quia vt ante dictum est, mortaliter peccans grauiter Deum offendit, & inhonorat, eò quòd ab illo auertitur, & conuertitur ad creaturam, tanquam ad vltimum finem; quare merito amittit ius quod habebat ad hæreditatem cœlestem, tanquam filius Dei adoptiuus, & consequenter spoliatur

gratia sanctificante, in qua tale ius fundatum erat.

Secunda pars ostenditur, quia si gratia habitualis de lege ordinaria minui potest, hoc fit per peccata venialia, bona siquidem opera eam augent, peccata vero mortalia eam totaliter destruunt. At peccata venialia non habent vim minuendi gratiam, tum quia neque illi repugnant, cum ex lege communi existere possint, in subiecto gratiâ valde intensâ ornatâ; neque merentur diminutionem illius, cum probabile non sit, Deum propter leuiora, hæc peccata, iustum velle priuare augmento gloriæ essentialis, vt certè priuaret, si propterea gratiam illius habituales minueret; tum quia si gratia habitualis per peccata venialia remitteretur, tot eiusmodi peccata committi possent, vt tota tandem gratia euanesceret.

Dices 1. quantitatem gratiæ quæ deperditur per peccatum veniale, esse adeò exiguam, vt nunquam perueniatur ad vltimum gradum. Sed contrâ, nam contingere potest, vt gratia in aliquo sit valdè remissa, & ille quotidie innumera peccata venialia committat; quidni ergo poterit hic homo, etiam vltimum gratiæ gradum deperdere?

Dices

DE GRATIA. CAP. X. 265

Dices 2. etsi perueniatur ad gradum ultimum, eum per peccatum veniale non posse aboleri, quia peccatum illud non iam veniale, sed mortale esset, eò quòd mortem afferret animæ. At neque hoc placet, quis enim credat in eo casu, verbum otiosum fore peccatum mortale, propter nocumentum nullo modo intentum, aut præuisum, sed inuincibiliter ignoratum? Aliàs sequeretur, omnia iustorum peccata esse mortalia, quia cum nesciant an gratia quam habent, per vnum peccatum de se veniale possit tota destrui, quotiescunque ex aduertentia vel leuitèr peccarent, exponerent se periculo amittendi totam gratiam, & consequenter peccandi mortaliter: vnde singula eorum peccata quantumuis de se leuia, propter eiusmodi periculum essent mortalia.

De Pecc.

M